ĢENERĀLADVOKĀTA DŽOVANNI PITRUCELLAS
[*GIOVANNI PITRUZZELLA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 14. oktobrī[1]

Lieta C-83/20

BPC Lux 2 Sàrl,
BPC UKI LP,
Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.,
Bennett Restructuring Fund LP,
Queen Street Limited,
BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP,
BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP,
CSS LLC,
Beltway Strategic Opportunities Fund LP,
EJF Debt Opportunities Master Fund LP,
TP Lux HoldCo Sàrl,
VR Global Partners LP,
CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust,
City of New York Group Trust,
Dignity Health,
GoldenTree Asset Management Lux Sàrl,
GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd,
San Bernardino County Employees Retirement Association,
EJF DO Fund (Cayman) LP,
Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA
pret
Banco de Portugal
Banco Espírito Santo SA,
Novo Banco SA

(*Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2014/59/ES – Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošana un noregulējums – 36.,73. un 74. pants – Direktīvas daļēja

[1] Oriģinālvaloda – itāļu.

transponēšana pirms transponēšanas termiņa beigām – Kredītiestādes noregulējums – Attieksme pret akcionāriem un kreditoriem – Princips *no creditor worse off* – Hartas 17. pants

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko iesniegusi *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle), ir par to, kā ir jāinterpretē Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu [2], kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pants, kurā ir nostiprināta tiesību uz īpašumu aizsardzība.

2. Minētais lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību, ko Portugāles administratīvajās tiesās ir sākuši vairāki *Banco Espírito Santo* (turpmāk tekstā – "*BES*") akcionāri un subordinēto obligāciju turētāji, ar kuru tie lūdz atcelt *Banco de Portugal* 2014. gadā pieņemto noregulējuma lēmumu attiecībā uz *BES*.

3. Šīs lietas specifika ir tāda, ka minētais lēmums tika pieņemts saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu par kredītiestāžu noregulējumu, kas Portugāles tiesībās tika ieviests krietni pirms Direktīvas 2014/59 pieņemšanas, bet tika grozīti ar tiesību aktu, kas tikai daļēji transponēja minēto direktīvu pirms tās transponēšanas termiņa beigām.

4. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa apšauba, vai valsts tiesiskais regulējums, uz kura pamata tika pieņemts lēmums par *BES* noregulējumu, ir saderīgs ar Direktīvu 2014/59 un Hartas 17. pantu tāpēc, ka nav transponēta virkne direktīvā noteikto prasību. Tā arī jautā, vai šis tiesiskais regulējums saistībā ar noregulējuma darbības piemērošanu varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 paredzētā mērķa sasniegšanu, piemērojot no judikatūras 1997. gada 18. decembra spriedumā *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628, turpmāk tekstā – "spriedums *Inter-Environnement Wallonie*") izrietošo principu par dalībvalstu pienākumiem direktīvas transponēšanas termiņa laikā.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

5. Direktīvas 2014/59 34. pantā "Vispārējie noregulējuma principi" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka, piemērojot noregulējuma instrumentus un īstenojot noregulējuma pilnvaras, noregulējuma iestādes veic visus piemērotos pasākumus, lai garantētu, ka noregulējuma darbība ir īstenota saskaņā ar turpmāk minētajiem principiem:

a) zaudējumus pirmie sedz noregulējamās iestādes akcionāri;

b) pēc akcionāriem zaudējumus sedz noregulējamās iestādes kreditori atbilstoši savu prasījumu prioritātes secībai saskaņā ar parasto maksātnespējas procedūru, izņemot gadījumus, kad šajā direktīvā nepārprotami noteikts citādi; [..]."

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV 2014, L 173, 190. lpp.).

6. Direktīvas 2014/59 36. pantā "Vērtēšana noregulējuma vajadzībām" ir noteikts:

"1. Pirms noregulējuma darbības veikšanas vai attiecīgu kapitāla instrumentu norakstīšanas vai konvertācijas pilnvaru īstenošanas noregulējuma iestādes nodrošina, ka no publiskā sektora iestādēm, tostarp no noregulējuma iestādes, kā arī no iestādes vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minētās vienības neatkarīga persona veic objektīvu, piesardzīgu un reālistisku iestādes vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minētās vienības aktīvu un saistību vērtējumu. [..]

4. Vērtēšanas nolūki ir:

a) gūt informāciju, lai konstatētu, vai ir izpildīti noregulējuma nosacījumi vai kapitāla instrumentu norakstīšanas vai konvertācijas nosacījumi;

b) ja noregulējuma nosacījumi ir izpildīti, gūt informāciju, lai pieņemtu lēmumu par piemēroto noregulējuma darbību, ko veikt attiecībā uz iestādi vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minēto vienību;

[..]

e) ja tiek piemērots pagaidu iestādes instruments vai aktīvu nodalīšanas instruments, gūt informāciju, lai pieņemtu lēmumu par pārvedamiem aktīviem, tiesībām, saistībām vai akcijām vai citiem īpašumtiesību instrumentiem un lēmumu par atlīdzības apmēru, kuru paredzēts izmaksāt noregulējamajai iestādei, vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu īpašniekiem;

[..]

g) visos gadījumos nodrošināt to, lai brīdī, kad tiek piemēroti noregulējuma instrumenti vai īstenotas pilnvaras norakstīt vai konvertēt attiecīgos kapitāla instrumentus, tiktu pilnībā atzīti visi iestādes vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minētās vienības aktīvu zaudējumi [..].

8. Vērtējumā norāda kreditoru apakšiedalījumu kategorijās atbilstoši viņu prioritātes līmeņiem saskaņā ar piemērojamiem maksātnespējas tiesību aktiem un novērtē, kādu attieksmi katra akcionāru un kreditoru kategorija varētu saņemt, ja iestādi vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minēto vienību likvidētu saskaņā ar parasto maksātnespējas procedūru.

Minētais novērtējums neskar principa "neviens kreditors nav sliktākā situācijā" [*no creditor worse off*] piemērošanu saskaņā ar 74. pantu."

7. Direktīvas 2014/59 73. pantā "Akcionāriem un kreditoriem piemērotais režīms daļējas pārvešanas un iekšējās rekapitalizācijas instrumenta piemērošanas gadījumā" ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka viena vai vairāku noregulējuma instrumentu piemērošanas gadījumā, jo īpaši 75. panta piemērošanas nolūkā:

a) izņemot gadījumus, kad piemēro b) apakšpunktu, ja noregulējuma iestādes pārved tikai daļu noregulējamās iestādes tiesību, aktīvu un saistību, akcionāri un tie kreditori, kuru prasījumi nav pārvesti, saņem atlīdzībā par saviem prasījumiem vismaz tikpat daudz, cik viņi būtu saņēmuši, ja noregulējamā iestāde būtu likvidēta parastā maksātnespējas procedūrā laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums; [..]."

8. Direktīvas 2014/59 74. pantā "Režīmu atšķirību vērtēšana" ir noteikts:

"1 Lai novērtētu, vai akcionāriem un kreditoriem būtu piemērots labāks režīms, ja noregulējamā iestāde būtu sākusi parasto maksātnespējas procedūru, tostarp, bet ne tikai 73. panta piemērošanas nolūkā, dalībvalstis nodrošina, ka cik vien iespējams drīz pēc noregulējuma darbības vai darbību veikšanas neatkarīga persona veic vērtēšanu. Šī vērtēšana ir atšķirīga no vērtēšanas, ko veic saskaņā ar 36. pantu.

2. Šā panta 1. punktā minētajā vērtēšanā nosaka:

a) kāds režīms, tostarp attiecīgās noguldījumu garantiju shēmas, būtu ticis piemērots akcionāriem un kreditoriem, ja noregulējamā iestāde, attiecībā uz kuru veikta noregulējuma darbība vai darbības, būtu sākusi parasto maksātnespējas procedūru laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums;

b) kāds režīms faktiski ir ticis piemērots akcionāriem un kreditoriem noregulējamās iestādes noregulēšanā, un

c) vai ir atšķirība starp režīmu, kas minēts a) apakšpunktā, un režīmu, kurš minēts b) apakšpunktā.

3. Vērtēšanā:

a) tiek pieņemts, ka noregulējamā iestāde, attiecībā uz kuru veikta noregulējuma darbība vai darbības, būtu sākusi parasto maksātnespējas procedūru laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums;

b) tiek pieņemts, ka noregulējuma darbība vai darbības nav tikušas veiktas;

c) netiek ņemts vērā nekāds ārkārtas finansiāls atbalsts no publiskā sektora noregulējamai iestādei. [..]"

B. Portugāles tiesības

9. Portugālē valsts tiesiskais regulējums par kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu tika izveidots *Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras* (Vispārīgie noteikumi par kredītiestādēm un finanšu sabiedrībām; turpmāk tekstā – "*RGICSF*") ietvaros ar 2012. gada 10. februāra Dekrētlikumu Nr. 31-A/2012.

10. Šis regulējums tika grozīts ar 2014. gada 1. augusta Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014, ar kuru daļēji tika transponēta Direktīva 2014/59, transponējot atsevišķus tās aspektus.

11. Konkrēti ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014 tika grozīts *RGICSF* 145.-B, 145.-F un 145.-H pants, kuri pēc šiem grozījumiem bija izteikti šādā redakcijā:

"145.-B pants [..]

1. Ja tiek veiktas noregulējuma darbības, ņemot vērā iepriekšējā pantā noteiktos mērķus, ir jānodrošina, ka:

a) kredītiestādes akcionāri prioritāri uzņemas attiecīgās iestādes zaudējumus;

b) kredītiestādes kreditori, otrkārt, ar taisnīgiem nosacījumiem uzņemas pārējos attiecīgās iestādes zaudējumus atbilstoši dažādu kreditoru prasījumu prioritātes secībai;

c) neviens kredītiestādes akcionārs nevar uzņemties lielākus zaudējumus nekā tie, kas viņam būtu radušies, ja iestāde tiktu likvidēta.

[..]

3. Ja noregulējamās kredītiestādes likvidācijas noslēgumā tiek pierādīts, ka minētās iestādes kreditori, kuru prasījumi nav nodoti citai kredītiestādei vai pagaidu bankai, ir uzņēmušies lielākus zaudējumus nekā tie, kādus, ņemot vērā 145.-F panta 6. punktā un 145.-H panta 4. punktā minētajā novērtējumā noteikto, viņi būtu uzņēmušies gadījumā, ja iestāde būtu tikusi likvidēta tieši pirms noregulējuma darbības veikšanas, šiem kreditoriem ir tiesības saņemt starpību no Noregulējuma fonda.

145.-F pants [..]

6. Piemērojot 145.-B panta 3. punkta noteikumus, iepriekšējā punktā minētajā novērtējumā iekļauj arī to, cik lielā mērā ir apmierināmi katras kategorijas kreditoru prasījumi saskaņā ar tiesību aktos noteikto prioritāro secību gadījumā, ja kredītiestāde tiktu likvidēta tieši pirms noregulējuma darbības veikšanas.

[..]

145.-H pants

4. Atbilstoši 1. punkta noteikumiem izvēlēto aktīvu, saistību, ārpusbilances posteņu un pārvaldīto aktīvu novērtējumu veic īpašumtiesību pārejas brīdī, to veic neatkarīga iestāde, ko sevis pašas noteiktā termiņā ir iecēlusi *Banco de Portugal* un ko finansē kredītiestāde; izstrādātajā novērtējumā saskaņā ar 145.-B panta 3. punktu iekļauj arī katras kreditoru kategorijas prasījumu apmierināšanas līmeņa aplēsi, ievērojot tiesību aktos noteikto prioritātes secību gadījumā, ja sākotnējā kredītiestāde tiktu likvidēta tieši pirms noregulējuma darbības veikšanas.

145.-I pants

[..]

3. No pārdošanas gūtos ieņēmumus prioritāri un proporcionāli izmanto, lai atmaksātu:

a) Noregulējuma fondam visas saskaņā ar 145.-H panta 6. punktu piešķirtās summas;

b) Noguldījumu garantiju fondam vai Lauksaimniecības savstarpēju krājaizdevu sabiedrību garantiju fondam visas saskaņā ar 145.-H panta 7. punktu piešķirtās summas."

12. Direktīvas 2014/59 transponēšana tika pabeigta, apstiprinot 2015. gada 26. marta Likumu Nr. 23-A/2015.

II. Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

13. *BES* bija viena no lielākajām kredītiestādēm Portugāles banku sistēmā. Sakarā ar tās smago finanšu krīzi *Banco de Portugal* 2014. gada 3. augustā attiecībā uz *BES* pieņēma noregulējuma lēmumu. Šāds lēmums tika pieņemts, ņemot vērā radušos nopietno un smago risku, ka *BES* neizpildīs savas saistības, tāpēc bez steidzamas noregulējuma darbības apstiprināšanas iestāde neizbēgami nonāktu līdz maksājumu apturēšanai un atļaujas darboties kā kredītiestādei atsaukšanai, kam sekotu tās likvidācijas sākšana, kas radītu ārkārtīgi lielu sistēmisku risku un nopietni apdraudētu finansiālo stabilitāti.

14. Iepriekš minētais *BES* noregulējuma lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz *RGICSF* redakcijā, kas apstiprināta ar Dekrētu Nr. 31-A/2012 ar grozījumiem, kas izdarīti ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014.

15. Šī *BES* noregulējuma lēmuma rezultātā tika izveidota pagaidu iestāde ar nosaukumu *Novo Banco S.A.*, kurai tika nodoti *BES* būtiskie aktīvi, saistības un ārpusbilances posteņi.

16. *Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group, S.A.* (turpmāk tekstā – "*Massa Insolvente*") ir sabiedrība, kurai piederēja tieša un netieša līdzdalība *BES* pamatkapitālā.

17. *BPC 2 Lux* u.c. ir *BES* emitēto subordinēto obligāciju īpašnieki.

18. *Massa Insolvente* un *BPC 2 Lux* u.c. apstrīdēja *BES* noregulējuma pasākumus, lūdzot tos atcelt Portugāles tiesās. Cita starpā tie apgalvoja, ka šie noregulējuma pasākumi ir noteikti, pārkāpjot Savienības tiesības.

19. Lietu izskatošajai iesniedzējtiesai ir šaubas par pasākumiem, ko Portugāles likumdevējs ir veicis, daļēji transponējot Direktīvu 2014/59. Šī tiesa uzskata, ka ir jāprecizē piemērojamo Savienības tiesību normu interpretācija, lai novērtētu izvirzītos pamatus par prettiesiskumu.

20. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Savienības tiesības, konkrēti Hartas 17. pants un Direktīva 2014/59/ES [..] un it īpaši tās 36., 73. un 74. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums kā [pamatlietā aplūkotais], kas tika piemērots, veicot noregulējuma darbības, proti, izveidojot pagaidu iestādi un nodalot aktīvus, un kurā, daļēji transponējot minēto direktīvu pirms tās transponēšanas termiņa beigām:

a) nebija paredzēts veikt objektīvu, piesardzīgu un reālistisku noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību novērtējumu pirms attiecīgās darbības veikšanas;

b) nebija paredzēts izmaksāt iespējamu atlīdzību noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem, pamatojoties uz a) punktā minēto novērtējumu, turklāt tajā bija paredzēts tikai tas, ka sākotnējai iestādei vai maksātnespējas masai tiks atdots atlikums no ieņēmumiem, kurus pagaidu banka iegūs no pārdošanas;

c) nebija paredzēts, ka noregulējamās iestādes akcionāriem ir tiesības saņemt summu, kas nav mazāka par to, ko viņi būtu saņēmuši gadījumā, ja iestāde tiktu pilnībā likvidēta parastajā maksātnespējas procedūrā, taču paredzot šo aizsardzības mehānismu tikai kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti; un

d) nebija paredzēts veikt kādu citu, no a) punktā minētā novērtējuma nošķirtu, novērtējumu, lai noskaidrotu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja attiecībā uz noregulējamo kredītiestādi būtu sākta parastā maksātnespējas procedūra?

2) Vai, ņemot vērā Tiesas judikatūru, kas izstrādāta [spriedumā *Inter-Environnement Wallonie*], tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar ko ir daļēji transponēta Direktīva 2014/59/ES, var būtiski apdraudēt minētajā direktīvā, it īpaši tās 36., 73. un 74. pantā, paredzētā rezultāta sasniegšanu saistībā ar noregulējuma darbības veikšanu?"

III. Tiesiskais vērtējums

21. Šajā lietā iesniedzējtiesa uzdod Tiesai divus prejudiciālos jautājumus, kuru mērķis ir pārbaudīt, vai Savienības tiesībām atbilst *BES* noregulējuma procedūrai piemērotais Portugāles kredītiestāžu noregulējuma režīms, kas tika ieviests 2012. gadā ar *RGICSF* un pēc tam grozīts 2014. gadā.

22. Pirmais prejudiciālais jautājums ir iedalīts divās daļās. Pirmajā daļā iesniedzējtiesa atsaucas uz Hartas 17. pantu, kas nosaka tiesību uz īpašumu aizsardzību; savukārt šā jautājuma otrajā daļā minētā tiesa atsaucas uz Direktīvu 2014/59 un jo īpaši uz tās 36., 73. un 74. pantu. Šī direktīva un it īpaši konkrētie panti ir arī otrā prejudiciālā jautājuma priekšmets.

23. Tādējādi pirmā prejudiciālā jautājuma otrās daļas un otrā prejudiciālā jautājuma mērķis ir pārbaudīt attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma atbilstību Direktīvai 2014/59, kaut arī uz divu dažādu kritēriju pamata. Pirmā jautājuma otrās daļas mērķis ir pārbaudīt, vai minētā direktīva nepieļauj šāda veida valsts tiesisko regulējumu, bet otrā prejudiciālā jautājuma mērķis ir

pārbaudīt, vai šis tiesiskais regulējums var "būtiski apdraudēt [šajā direktīvā] paredzēto rezultātu" saskaņā ar Tiesas izstrādātajiem judikatūras kritērijiem, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* attiecībā uz dalībvalstu pienākumiem direktīvas transponēšanas termiņa laikā.

24. Šajos apstākļos uzskatu, ka vispirms ir jāizklāsta daži ievadapsvērumi par iesniedzējtiesas minēto Savienības tiesību normu piemērojamību šīs lietas apstākļos.

A. Ievada apsvērumi par Savienības tiesību piemērojamību

25. Valsts tiesvedībā piemērojamais valsts tiesiskais regulējums, proti, tas, kurš bija spēkā *BES* noregulējuma pasākuma pieņemšanas laikā 2004. gada 3. augustā un uz kuru attiecas prejudiciālie jautājumi, ir Portugāles kredītiestāžu atveseļošanas un noregulēšanas režīms, kas *RGICSF* tika ieviests ar 2012. gada 10. februāra Dekrētlikumu Nr. 31-A/2012, kas turpmāk grozīts ar 2014. gada 1. augusta Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014.

26. No lietas materiāliem izriet, ka Dekrētlikums Nr. 31-A/2012 tika pieņemts, pirms Komisija bija iepazīstinājusi ar direktīvas projektu, pēc kura tika pieņemta Direktīva 2014/59[3]. Tādējādi šis akts kā tāds noteikti nevarētu būt šīs direktīvas transponēšana. Turklāt, atbildot uz konkrētu Tiesas jautājumu, Portugāles valdība paskaidroja, ka ar Dekrētlikumu Nr. 31-A/2012 nav transponēts neviens cits Savienības tiesību akts[4].

27. Savukārt no iesniedzējtiesas nolēmuma skaidri izriet, ka ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014, ar kuru tika grozīts 2012. gada Portugāles režīms attiecībā uz kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu, tika transponēti konkrēti Direktīvas 2014/59 aspekti, lai gan tās noteikumi pilnībā netika transponēti. Turklāt šā dekrētlikuma preambulā ir skaidri noteikts, ka tā mērķis ir transponēt Portugāles tiesībās Direktīvā 2014/59 paredzēto principu *no creditor worse off*[5].

28. Turklāt šajā ziņā no Direktīvas 2014/59 130. panta, izriet, pirmkārt, ka termiņš, kurā dalībvalstīm jāpieņem un jāpublicē normatīvie un administratīvie akti, kas nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību šai direktīvai, bija 2014. gada 31. decembris un, otrkārt, ka dalībvalstīm šīs normas bija jāpiemēro no 2015. gada 1. janvāra[6].

29. Tādēļ ir jākonstatē – kā norāda pati iesniedzējtiesa –, ka ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014 tika daļēji transponēta Direktīva 2014/59 pirms tās transponēšanas termiņa beigām, precīzāk sakot – aptuveni piecus mēnešus pirms minētā termiņa beigām. Direktīvas transponēšana Portugāles tiesībās tika pabeigta 2015. gadā, pieņemot Likumu Nr. 23-A/2015.

30. Šāda tiesiskā regulējuma kontekstā ir jāpārbauda Direktīvas 2014/59 un Hartas piemērojamība šajā lietā.

[3] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvas 77/91/EEK un 82/891/EK, Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK un 2011/35/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (COM(2012) 280 *final*) tika publicēts 2012. gada 6. jūnijā.

[4] Konkrēti Portugāles valdība paskaidroja, ka ar šo dekrētu netika transponēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/24/EK (2001. gada 4. aprīlis) par kredītiestāžu reorganizāciju un likvidāciju (OV 2001, L 125, 15. lpp.), kas Portugāles tiesību aktos tika transponēta ar citu aktu, proti, ar 2006. gada 25. oktobra Dekrētlikumu Nr. 199/2006.

[5] Proti, princips, saskaņā ar kuru valsts iestādes rīcības rezultātā attieksme ne pret vienu kreditoru nedrīkst būt mazāk labvēlīga nekā tā, kādu tas būtu saņēmis gadījumā, ja attiecīgā kredītiestāde tiktu likvidēta parastā maksātnespējas procedūrā.

[6] Atskaitot IV sadaļas V nodaļas 5. iedaļas noteikumus par iekšējās rekapitalizācijas instrumentu, kas jāpiemēro ne vēlāk kā no 2016. gada 1. janvāra.

1. Par Direktīvas 2014/59 tiesību normu piemērojamību

31. No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, tā kā šāda [direktīvas transponēšanas] termiņa mērķis ir dot dalībvalstīm laiku, kas vajadzīgs transponēšanas pasākumu veikšanai, pirms norādītā termiņa beigām tās nevar vainot par to, ka direktīva nav transponēta valstu iekšējā tiesiskajā kārtībā [7].

32. Turklāt, lai gan transponēšanas laikā dalībvalstīm jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu direktīvā noteiktā rezultāta sasniegšanu līdz minētā termiņa beigām [8], tām ir tiesības pieņemt pārejas posma pasākumus vai ieviest direktīvu pakāpeniski [9].

33. No pastāvīgās judikatūras izriet arī tas, ka direktīvai tieša iedarbība var būt tikai pēc termiņa, kas noteikts tās transponēšanai dalībvalsts tiesību sistēmā, beigām [10]. No tā izriet, ka uz direktīvu nevar atsaukties tiesvedībā, kas valsts tiesā ir sākta pirms tās īstenošanai noteiktā termiņa beigām [11].

34. Tomēr, tāpat saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru – kas izriet no iesniedzējtiesas otrajā jautājumā minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* – no LES 4. panta 3. punkta un LESD 288. panta trešās daļas izriet, ka direktīvas transponēšanai paredzētajā termiņā tās adresātēm dalībvalstīm ir jāatturas pieņemt noteikumus, kas varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu [12].

35. Manuprāt, no iepriekšējos punktos minētajiem judikatūras principiem izriet, ka iesniedzējtiesā atsaukties uz Direktīvu 2014/59, lai apgalvotu, ka ar to nav saderīgs Portugāles režīms par kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu, kas bija spēkā *BES* noregulējuma pasākuma pieņemšanas laikā, proti, pirms šīs direktīvas transponēšanas termiņa beigām, prasītāji pamatlietā nevar, pat neraugoties uz to, ka ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014 tika veikta šīs direktīvas daļēja transponēšana Portugāles tiesību aktos pirms minētā termiņa beigām.

36. Proti, kā redzams no šo secinājumu 34. punkta, minētajā transponēšanas periodā attiecīgajai dalībvalstij bija vienīgi jāatturas no tādu noteikumu pieņemšanas, kas varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu. Tādējādi, ņemot vērā tikai šo pienākumu, pamatojoties uz kritērijiem, kas precīzāk tiks norādīti turpmāk 55. un nākamajos punktos, ir jāizvērtē, vai ar Direktīvu 2014/59 ir saderīgs toreiz spēkā esošais valsts tiesiskais regulējums, ar kuru attiecīgā dalībvalsts ir daļēji transponējusi šo direktīvu, ko tā neapšaubāmi varēja brīvi darīt, kā tas izriet no šo secinājumu 32. punkta.

7 Spriedumi, *Inter-Environnement Wallonie*, 43. punkts, 2004. gada 5. februāris, *Rieser Internationale Transporte* (C-157/02, EU:C:2004:76, 68. punkts), un 2009. gada 15. oktobris, *Hochtief* un *Linde-Kca-Dresden* (C-138/08, EU:C:2009:627, 25. punkts).

8 Spriedums *Inter-Environnement Wallonie*, 44. punkts.

9 Spriedums *Inter-Environnement Wallonie*, 49. punkts.

10 Skat. spriedumu, 2008. gada 17. janvāris, *Velasco Navarro* (C-246/06, EU:C:2008:19, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

11 Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokātes E. Šarpstones [*E. Sharpston*] secinājumus lietā BP u.c. (C-234/18, EU:C:2019:920, 45. punkts).

12 Spriedumi, *Inter-Environnement Wallonie*, 45. punkts, un, *inter alia*, 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 78. punkts), un nesenākais spriedums, 2021. gada 11. februāris, MV u.c. (Secīgi uz noteiktu laiku noslēgti darba līgumi publiskajā sektorā) (C-760/18, EU:C:2021:113, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

37. Manuprāt, šo secinājumu neliek apšaubīt judikatūra, uz kuru atsaucas *Massa Insolvente* un no kuras izriet, ka direktīvas piemērošanas jomā ietilpst ne tikai valsts tiesību akti, kuriem kā īpašs mērķis ir minētās direktīvas transponēšana, bet – *sākot no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas* – arī iepriekš pieņemtas valsts tiesību normas, ar kurām var tikt nodrošināta valsts tiesību atbilstība minētajai direktīvai [13].

38. Proti, apstāklis, ka vairākas iepriekš pieņemtas valsts tiesību normas, kuras ir piemērotas, lai nodrošinātu valsts tiesību atbilstību direktīvai un tāpēc var tikt uzskatītas par tādām, kas ietilpst šīs direktīvas un līdz ar to arī Savienības tiesību piemērošanas jomā, nebūt nenozīmē, ka dalībvalstu pienākums būtu nodrošināt pilnīgu valsts tiesību aktu atbilstību šai direktīvai pirms tās transponēšanas termiņa beigām un ka tādējādi to pienākumi pārsniegtu šo secinājumu 34. punktā minētajā judikatūrā atzīto aturēšanās pienākumu. Manuprāt, šis apstāklis pats par sevi nenozīmē, ka privātpersonas, pretēji šo secinājumu 33. punktā minētajā judikatūrā noteiktajam, var atsaukties uz šo direktīvu valsts tiesās tādā tiesvedībā, kas sākta pirms iepriekš minētā direktīvas transponēšanas termiņa beigām.

2. Par Hartas piemērojamību

39. Attiecībā uz prejudiciālā jautājuma pirmajā daļā iesniedzējtiesas minētā Hartas 17. panta piemērojamību ir jāatgādina, ka Hartas 51. panta 1. punktā ir noteikts, ka tās normas dalībvalstīm ir piemērojamas tikai tad, kad tās īsteno Savienības tiesību aktus [14].

40. Proti, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras regulē ar Savienības tiesībām, taču ne ārpus šādām situācijām. Šajā ziņā Tiesa jau ir atgādinājusi, ka tā nevar novērtēt tāda valsts tiesiskā regulējuma atbilstību Hartai, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā [15].

41. No Tiesas judikatūras izriet, ka, lai noteiktu, vai ar valsts tiesisko regulējumu tiek piemērotas Savienības tiesības Hartas 51. panta izpratnē, papildus citiem elementiem vēl ir jāpārbauda, vai šā regulējuma mērķis ir piemērot Savienības tiesību normu, kāds ir šā regulējuma raksturs un vai tam ir vēl citi mērķi papildus tiem, kas ir noteikti Savienības tiesībās, pat ja šis regulējums Savienības tiesības var ietekmēt netieši, un vai ir kāds specifisks Savienības tiesību regulējums šajā jautājumā vai tāds, kas šo jautājumu var ietekmēt [16].

42. Tāpēc ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu var uzskatīt par tādu, kas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

[13] Spriedumi, 2006. gada 7. septembris, *Cordero Alonso* (C-81/05, EU:C:2006:529, 29. punkts), 2011. gada 21. jūlijs, *Azienda Agro-Zootecnica Franchini* un *Eolica di Altamura* (C-2/10, EU:C:2011:502, 70. punkts), un 2009. gada 23. aprīlis, *VTB-VAB* un *Galatea* (C-261/07 un C-299/07, EU:C:2009:244, 35. punkts).

[14] Skat. spriedumus, 2014. gada 10. jūlijs, *Julián Hernández* u.c. (C-198/13, EU:C:2014:2055, 32. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2021. gada 14. janvāris, *Okrazhna prokuratura – Haskovo* un *Apelativna prokuratura – Plovdiv* (C-393/19, EU:C:2021:8, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

[15] Spriedumi, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 19. punkts un tajā minētā judikatūra), 2014. gada 6. marts, *Siragusa* (C-206/13, EU:C:2014:126, 21. punkts), kā arī rīkojums, 2017. gada 7. septembris, *Demarchi Gino* un *Garavaldi* (C-177/17 un C-178/17, EU:C:2017:656, 18. punkts).

[16] Spriedumi, 2014. gada 6. marts, *Siragusa*, C-206/13 (EU:C:2014:126, 25. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī 2014. gada 10. jūlijs, *Julián Hernández* u.c. (C-198/13, EU:C:2014:2055, 37. punkts), un rīkojums, 2017. gada 7. septembris, *Demarchi Gino* un *Garavaldi* (C-177/17 un C-178/17, EU:C:2017:656, 20. punkts).

43. Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka nav šaubu, ka Dekrētlikums Nr. 114-A/2014 ir uzskatāms par Savienības tiesību aktu īstenošanas pasākumu. Proti, kā norādīts šo secinājumu 27. punktā, ar šo dekrētlikumu – kaut arī daļēji un pirms transponēšanas termiņa beigām – tomēr Direktīva 2014/59 tika skaidri transponēta Portugāles tiesību aktos.

44. Ņemot vērā šo secinājumu 26. punktā minētos paskaidrojumus, Portugāles valdība tāpat apgalvoja, ka agrākais tiesiskais regulējums, kurš bija ietverts Dekrētlikumā Nr. 31-A/2012, kas grozīts ar 2014. gada dekrētlikumu, pats par sevi nav uzskatāms par Savienības tiesību īstenošanas pasākumu.

45. Tomēr šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatzīmē, ka pati Portugāles valdība paskaidroja, ka 2012. gada tiesiskajam regulējumam bija tāds pats pamatmērķis kā Direktīvai 2014/59, kaut arī daļēji atšķirīgā veidā. Proti, šis tiesiskais regulējums – kura pieņemšanai Portugāles likumdevējs turklāt bija iedvesmojies no šīs direktīvas izstrādes dokumentiem – tika pieņemts, lai pirms Direktīvas 2014/59 apstiprināšanas ieviestu Portugāles tiesībās noteikumus attiecībā uz kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu, lai izvairītos no tādu situāciju atkārtošanās, kad finanšu krīzes rezultātā rodas nopietni zaudējumi valstij un privātpersonām.

46. Otrkārt, Portugāles valdība paskaidroja, ka Dekrētlikuma Nr. 31-A/2012 pieņemšanas mērķis bija īstenot un ievērot saistības, ko Portugāles Republika bija uzņēmusies 2011. gada 17. maija Saprašanās memorandā par ekonomikas politikas nosacījumiem, kas noslēgts starp Portugāles valsti un Komisiju, Eiropas Centrālo banku un Starptautisko Valūtas fondu.

47. Šā memoranda juridiskais pamats ir Regulas (ES) Nr. 407/2010 (2010. gada 11. maijs), ar ko izveido Eiropas finanšu stabilizācijas mehānismu [17] 3. panta 5. punkts, kura juridiskais pamats savukārt ir LESD 122. panta 2. punkts [18]. Šādu memorandu paredz arī Padomes 2011. gada 30. maija Lēmums 2011/344/ES par Savienības finanšu palīdzības piešķiršanu Portugālei [19].

48. Šajā ziņā ir jānorāda, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja atzīt, ka pasākumi, ko dalībvalsts veikusi, lai pildītu saistības, kas noteiktas saprašanās memorandā, kas ir daļa no Savienības tiesību aktiem, ietilpst Savienības tiesību īstenošanas jomā saskaņā ar Hartas 51. panta 1. punktu [20].

49. Tāpēc, manuprāt, no visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka šajā lietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ietilpst Savienības tiesību īstenošanas jomā un ka līdz ar to Hartas noteikumi ir piemērojami pamatlietā.

[17] OV 2010, L 118, 1. lpp.

[18] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. novembris, *Dowling* u.c. (C-41/15, EU:C:2016:836, 8. punkts).

[19] OV 2011, L 159, 88. lpp.

[20] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448, 32.–35. un 45.–48. punkts). Attiecībā uz Hartas piemērojamību, ņemot vērā tās 51. pantu, situācijā saistībā ar pasākumiem, kurus Portugāles Republika veikusi atbilstīgi saistībām, ko tā uzņēmusies saskaņā ar 47. punktā minēto tiesību aktu, skat. ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes [*H. Saugmandsgaard Øe*] secinājumu lietā *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2017:395), 43.–53. punktu, ko Tiesa netieši apstiprināja attiecīgajā 2018. gada 27. februāra spriedumā *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117).

3. Secinājumi par Savienības tiesību piemērojamību

50. Noslēgumā, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, manuprāt, ir jāuzskata, ka prasītāji pamatlietā nevar iesniedzējtiesā atsaukties uz pašu Direktīvu 2014/59, lai izvirzītu iebildumus par Portugāles kredītiestāžu atveseļošanas un noregulējuma režīma, kas bija spēkā *BES* noregulējuma pasākuma pieņemšanas laikā, nesaderību. Līdz ar to, manuprāt, uz pirmā prejudiciālā jautājuma otro daļu nav jāatbild.

51. Tāda valsts tiesiskā regulējuma, kurš tiek piemērots izskatāmajā pamatlietā, atbilstība Direktīvai 2014/59 būs jāpārbauda, pamatojoties uz kritērijiem, ko Tiesa izstrādājusi judikatūrā, kura izriet no iepriekš minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* un saskaņā ar kuru ir jāpārbauda, vai šāds regulējums var "būtiski apdraudēt direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu". Par to tiek vaicāts otrajā prejudiciālajā jautājumā, kurš, manuprāt, ir jāizvērtē pirmais. Pēc tam iztirzāšu jautājumu par šāda valsts tiesiskā regulējuma atbilstību Hartas 17. pantam, kā tas prasīts pirmā prejudiciālā jautājuma pirmajā daļā.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu attiecībā uz Direktīvu 2014/59

52. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai, ņemot vērā no sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* izrietošo Tiesas judikatūru, tāds valsts tiesiskais regulējums par kredītiestāžu noregulējumu kā tas, kas ietverts *RGICSF* redakcijā, kura tika piemērota *BES* noregulējumā, un ar ko daļēji ir transponēta Direktīva 2014/59, var būtiski apdraudēt minētajā direktīvā, it īpaši tās 36., 73. un 74. pantā, paredzētā rezultāta sasniegšanu saistībā ar noregulējuma darbības veikšanu.

53. Šis prejudiciālais jautājums ir jāaplūko, ņemot vērā Direktīvas 2014/59 prasības, kuras ar valsts tiesisko regulējumu nav transponētas kredītiestāžu noregulējuma režīmā, proti, prasības attiecībā uz pirmā jautājuma a) līdz d) punktā norādītajiem elementiem. Šīs prasības ir: veikt objektīvu, piesardzīgu un reālistisku noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību novērtējumu pirms attiecīgās darbības veikšanas [a) punkts]; izmaksāt atlīdzību, kas, pamatojoties uz minēto novērtējumu, iespējami pienāktos noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu īpašniekiem [b) punkts]; skaidri paredzēt principu *no creditor worse off* noregulējamās iestādes akcionāriem [c) punkts]; un veikt kādu citu, no a) punktā minētā novērtējuma nošķirtu, novērtējumu, lai noskaidrotu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja attiecībā uz noregulējamo kredītiestādi būtu sākta parastā maksātnespējas procedūra [d) punkts].

54. Lai atbildētu uz šo prejudiciālo jautājumu, vispirms ir jāprecizē iesniedzējtiesas pieminētā no iepriekš minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* izrietošajā judikatūrā atzītā atturēšanās pienākuma apjoms.

1. Par dalībvalstu atturēšanās pienākuma apjomu saskaņā ar sprieduma "Inter-Environnement Wallonie" judikatūru

55. Šajā ziņā, kā jau minēts šo secinājumu 34. punktā, no LES 4. panta 3. punkta un LESD 288. panta trešās daļas izriet, ka dalībvalstīm, uz kurām attiecas šī direktīva, tās īstenošanai paredzētajā laikā ir jāatturas no tādu pasākumu pieņemšanas, kas varētu būtiski apgrūtināt paredzētā rezultāta sasniegšanu.

56. No judikatūras izriet, ka šis atturēšanās pienākums ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz jebkādu vispārēju un īpašu pasākumu noteikšanu, kuru rezultātā var rasties šāds apdraudējums [21]. Šajā ziņā nav nozīmes, vai ar konkrēto valsts tiesību normu, kas ir pieņemta pēc attiecīgās direktīvas stāšanās spēkā, tiek paredzēts šo direktīvu transponēt [22].

57. Tiesai ir bijusi arī iespēja precizēt, ka iepriekš minētais atturēšanās pienākums ir noteikts visām attiecīgās dalībvalsts iestādēm, ieskaitot valsts tiesas. No tā izriet, ka, sākot ar direktīvas spēkā stāšanās dienu, dalībvalstu tiesām cik vien iespējams ir jāatturas interpretēt valsts tiesības tādā veidā, kas pēc transponēšanas termiņa beigām varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu [23].

58. Principā valsts tiesai ir jāizvērtē, vai valsts tiesību normas, kuru likumību tiek apstrīdēta, varētu būtiski apdraudēt direktīvā paredzēto rezultātu [24].

59. Tomēr, ja no lietas materiāliem izriet visi elementi, lai varētu veikt šādu novērtējumu, pati Tiesa var noteikt, vai valsts tiesiskais regulējums vai pasākums, uz kuru attiecas iesniedzējtiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kādā noteiktā lietā var būtiski apdraudēt attiecīgajā direktīvā paredzēto rezultātu.

60. Tā, piemēram, spriedumā *ATRAL* (C-14/02, EU:C:2003:265) Tiesa konstatēja, ka valsts pasākums, kas pieņemts līdz attiecīgās direktīvas transponēšanas termiņa beigām lietā, kurā iekārtas ar "CE" marķējumu tika pakļautas iepriekšējas apstiprināšanas procedūrai, varēja iespējami apdraudēt šajā direktīvā paredzēto rezultātu [25].

61. Turpretim Spriedumā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348) Tiesa uzskatīja, ka viens īpašs pasākums, ko veido lēmums izsniegt vides atļauju rūpniecības iekārtas būvniecībai un ekspluatācijai, pats nav tāds, kas varētu būtiski apdraudēt šajā lietā aplūkotajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu [26].

62. Tādā pašā nozīmē spriedumā *Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali* (C-104/14, EU:C:2015:125) Tiesa uzskatīja, ka leģislatīvs akts – kas pieņemts minētajā lietā aplūkotās direktīvas transponēšanas termiņa laikā un ar kuru valsts kreditoram nelabvēlīgi tika grozīti no tāda līguma izpildes prasījuma izrietoši procenti, kurš bija noslēgts pirms kāda noteikta datuma, – nav uzskatāms par tādu, kas, ņemot vērā direktīvas saturu, varētu būtiski apdraudēt tajā paredzētā rezultāta sasniegšanu [27].

[21] Skat. spriedumus, 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 78. punkts), kā arī 2012. gada 11. septembris, *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias* u.c. (C-43/10, EU:C:2012:560, 57. punkts).

[22] Skat. spriedumus, 2006. gada 4. jūlijs, *Adeneler* u.c. (C-212/04, EU:C:2006:443, 121. punkts), 2005. gada 22. novembris, *Mangold* (C-144/04, EU:C:2005:709, 68. punkts), un 2016. gada 27. oktobris, *Milev* (C-439/16 PPU, EU:C:2016:818, 31. punkts).

[23] Spriedumi, 2006. gada 4. jūlijs, *Adeneler* u.c. (C-212/04, EU:C:2006:443, 123. punkts), un 2009. gada 23. aprīlis, *VTB-VAB* un *Galatea* (C-261/07 un C-299/07, EU:C:2009:244, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

[24] Spriedums, *Inter-Environnement Wallonie*, 46. punkts, un spriedums, *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 80. punkts), kā arī tādā pašā nozīmē attiecībā uz pārejas periodu spriedums, 2005. gada 10. novembris, *Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie* (C-316/04, EU:C:2005:678, 42. un 43. punkts).

[25] Skat. minētā sprieduma 56.-59. punktu. Kā piemēru citai lietai, kurā tika konstatēts, ka valsts tiesiskais regulējums būtiski apdraud minētajā lietā aplūkotajā direktīvā paredzēto rezultātu, skat. ģenerāladvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumus lietā *VYSOČINA WIND* (C-181/20, EU:C:2021:619, it īpaši 99. punkts), kurā tika konstatēts, ka minētajā lietā aplūkotais Čehijas tiesiskais regulējums iespējami būtiski apdraud attiecīgās direktīvas mērķi.

[26] Skat. minētā sprieduma 83. punktu.

[27] Skat. minētā sprieduma 32. punktu. Kā citas lietas piemēru, kad Tiesa izslēdza, ka tiesiskais regulējums, kas pieņemts attiecīgās direktīvas transponēšanas termiņa laikā, iespējams, būtiski apdraud attiecīgajā direktīvā paredzēto rezultātu, skat. 2014. gada 13. marta spriedumu *Jetair* un *BTW-eenheid BTWE Travel4you* (C-599/12, EU:C:2014:144, 37. punkts).

63. Arī 2016. gada 27. oktobra spriedumā *Milev* (C-439/16 PPU, EU:C:2016:818) Tiesa izslēdza, ka minētajā lietā Bulgārijas Kasācijas tiesas atzinums attiecīgās direktīvas transponēšanas termiņa laikā varētu tikt uzskatīts par tādu valsts tiesību interpretācijas pasākumu, kas būtiski apdraudētu šajā direktīvā paredzētā mērķa sasniegšanu [28].

64. Tiesa savā judikatūrā ir arī sniegusi norādes par aspektiem un kritērijiem, kas jāņem vērā, lai izvērtētu, vai kāds valsts tiesību akts vai pasākums ir uzskatāms par tādu, kas var būtiski apdraudēt konkrētas direktīvas noteikto rezultātu.

65. Tiesa norādīja, ka, tā kā minētais izvērtējums noteikti ir jāveic – pamatojoties uz visaptverošu novērtējumu, kurā ņem vērā visu attiecīgās valsts teritorijā īstenoto politiku un pasākumus –, viens īpašs pasākums pats par sevi nevar būt tāds, kas varētu būtiski apdraudēt konkrētajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu [29].

66. Turklāt šajā izvērtējumā ir īpaši jāapsver, vai ar attiecīgajām tiesību normām direktīvu ir domāts pilnībā ieviest valsts tiesību aktos, kā arī jāapsver konkrētās sekas, ko rada šo direktīvai neatbilstīgo normu piemērošana un to spēkā esamība attiecīgajā laikā [30].

67. Turpretim ir iespējams arī ņemt vērā dalībvalsts tiesības pieņemt pārejas posma pasākumus vai ieviest direktīvu pakāpeniski. Šādā gadījumā valsts pārejas posma pasākumu neatbilstība direktīvai vai kādu tās normu netransponēšana valsts tiesību aktos ne vienmēr apgrūtinātu paredzētā rezultāta sasniegšanu [31].

2. Par būtisku Direktīvā 2014/59 noteiktā rezultāta sasniegšanas apdraudējumu

68. Pamatojoties uz atziņām, kas izriet no iepriekšējos punktos atgādinātās judikatūras, lai atbildētu uz otro jautājumu, ir jāpārbauda, vai iepriekš minētais valsts tiesiskais regulējums, tādēļ ka tajā nav transponētas noteiktas Direktīvā 2014/59 paredzētās īpašās prasības, kuras iesniedzējtiesa minēja pirmā prejudiciālā jautājuma a) līdz d) punktā, varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu.

69. Tālab vispirms ir jānoskaidro, kāds ir Direktīvā 2014/59 "paredzētais rezultāts", kura sasniegšanu varētu apdraudēt attiecīgais valsts tiesiskais regulējums.

70. Šajā ziņā – kā atzīmē vairāki Tiesā apsvērumus iesniegušie lietas dalībnieki – ir jānorāda, ka no Direktīvas 2014/59 apsvērumiem un teksta izriet, ka tai ir vairāki mērķi: daži no tiem ir vispārīgi, savukārt citi – specifiskāki.

71. Tādējādi, runājot par vispārīgajiem mērķiem, no šīs direktīvas 1. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir ieviest nepieciešamos instrumentus, lai "novērstu [kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību] maksātnespēju vai līdz minimumam samazinātu negatīvo ietekmi maksātnespējas gadījumā, saglabājot attiecīgās iestādes sistēmiski nozīmīgās funkcijas".

[28] Skat. minētā sprieduma 28.–36. punktu, kā arī rezolutīvo daļu.

[29] Skat. spriedumu, 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 81.–83. punkts).

[30] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Inter-Environnement Wallonie*, 47. punkts.

[31] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Inter-Environnement Wallonie*, 49. punkts.

72. Piemērojot šos instrumentus un ar tiem saistītās noregulējuma iestāžu pilnvaras, jāņem vērā "noregulējuma mērķi", kas ir konkrēti uzskaitīti Direktīvas 2014/59 31. panta 2. punktā un kuri principā ir vienlīdz nozīmīgi [32]. Šie mērķi ir garantēt svarīgo funkciju nepārtrauktību [33], izvairīties no būtiskas negatīvas ietekmes uz finanšu sistēmas stabilitāti [34], aizsargāt publiskā sektora līdzekļus [35], aizsargāt noguldītājus un ieguldītājus [36], aizsargāt klientu finanšu līdzekļus un klientu aktīvus [37].

73. Tādējādi Direktīvā 2014/59 ir paredzēta virkne normu, ar kurām, ievērojot iepriekš minētos vispārīgos mērķus, ir iecerēts īstenot konkrētus mērķus. Konkrēti, dažu direktīvas normu mērķis ir nodrošināt noregulējuma instrumentu un pilnvaru īstenošanu tādā veidā, kas ir saderīgs ar Hartā garantētajām pamattiesībām un it īpaši ar tās 17. pantā garantētajām tiesībām uz īpašumu.

74. Proti, kā norādīts Direktīvas 2014/59 13. apsvērumā, šajā direktīvā paredzēto noregulējuma instrumentu un pilnvaru izmantošana var skart akcionāru un kreditoru tiesības [38]. Šajā ziņā šīs pašas direktīvas 50. apsvērumā ir norādīts, ka šiem īpašuma tiesību aizskārumiem nevajadzētu būt nesamērīgiem.

75. Normās, ar kurām ir iecerēts sasniegt šo konkrēto mērķi, ietilpst normas, kuras iesniedzējtiesa ir minējusi prejudiciālajos jautājumos, proti, 36. pants, kas paredz objektīvu, piesardzīgu un reālistisku vērtējumu noregulējuma vajadzībām pirms noregulējuma darbības sākšanas, kā arī 73. panta a) punkts un 74. pants, kas attiecīgi, pirmkārt, nodrošina principa *no creditor worse off* piemērošanu akcionāriem un kreditoriem, jo īpaši noregulējamās iestādes tiesību, aktīvu un saistību daļējas nodošanas gadījumā, un, otrkārt, paredz *ex post* vērtējumu, lai novērtētu, vai akcionāriem un kreditoriem būtu piemērota atšķirīga attieksme, ja noregulējamā iestāde būtu sākusi parasto maksātnespējas procedūru.

76. Šo pantu konkrētais mērķis ir nodrošināt Direktīvā 2014/59 paredzēto noregulējuma instrumentu un pilnvaru īstenošanu saskaņā ar Hartā garantētajām pamattiesībām un it īpaši noregulējamās iestādes akcionāru un kreditoru tiesībām uz īpašumu; un šis pienākums, kā pareizi norāda Komisija, dalībvalstīm ir saistošs jau saskaņā ar Hartas 51. panta 1. punktu.

77. Tāpēc uzskatu, ka tieši saistībā ar šiem vispārīgajiem un konkrētajiem Direktīvas 2014/59 mērķiem ir jānovērtē, vai attiecīgais valsts tiesiskais regulējums varētu būtiski apdraudēt minētajā direktīvā "paredzētā rezultāta" sasniegšanu, precizējot, ka Hartas 17. pantā noteiktais konkrētais jautājums par tiesību uz īpašumu aizsardzību tiek īpaši apskatīts turpinājumā – pirmā prejudiciālā jautājuma pirmās daļas analīzē.

78. Tālab, otrkārt, ir jāpārliecinās, vai īpašo prasību neesamība, ko minētā tiesa norādījusi pirmā prejudiciālā jautājuma a) līdz d) punktā, nozīmē, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā "paredzētā rezultāta" sasniegšanu.

32 Skat. Direktīvas 2014/59 31. panta 3. punktu.

33 Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2014/59 5., 13., 45., 70., 72. un 90. apsvērumu.

34 Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2014/59 3., 4., 11., 13., 14., 18., 24., 29., 40., 41., 45., 49., 63., 64., 67., 72., 83., 91., 92., 97., 99., 102, 108. un 132. apsvērumu.

35 Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2014/59 16., 45. un 109. apsvērumu.

36 Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2014/59 45., 55., 71., 102., 110., 112. un 117. apsvērumu.

37 Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2014/59 45. un 65. apsvērumu.

38 Kā skaidri izriet no šā apsvēruma, konkrēti – pilnvaroto iestāžu pilnvaras pārvest iestādes akcijas vai visus tās aktīvus vai to daļu privātam pircējam bez akcionāru piekrišanas. Turklāt pilnvaras izlemt, kuras saistības pārvest no maksātnespējīgas iestādes, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanas turpināšanu un novērstu negatīvu ietekmi uz finanšu stabilitāti, var ietekmēt vienlīdzīgu attieksmi pret kreditoriem.

79. Šajā ziņā un kā jau esmu vispārīgi norādījis – no iesniedzējtiesas lēmuma ir skaidri redzams, ka ar grozījumiem, kas Direktīvas 2014/59 transponēšanas termiņa laikā ar 2014. gada 1. augusta Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014 veikti tiesiskajā regulējumā, kas Portugālē bija ieviests attiecībā uz kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu 2012. gadā – tiesiskais regulējums, kas, kā minēts iepriekš, pastāvēja jau pirms Direktīvas 2014/59 pieņemšanas –, ir ieviestas dažas, lai arī ne visas šajā direktīvā paredzētās normas, tādējādi pielāgojot valsts tiesisko regulējumu direktīvā paredzētajiem noteikumiem.

80. Šis atzinums vien, ņemot vērā arī Tiesas judikatūru, kas minēta šo secinājumu 60.–67. punktā, manuprāt, šajā lietā padara maz ticamu secinājumu, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums varētu "būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu". Proti, kā norādīja Portugāles valdība, dažu direktīvas normu transponēšana – ciktāl netiek apstrīdēts, ka šāda transponēšana ir notikusi pareizi, – tā vietā, lai būtiski apdraudētu direktīvā noteiktā rezultāta sasniegšanu, ir vērsta uz direktīvas mērķu sasniegšanu.

81. Turklāt, kā izriet no judikatūras, kas minēta šo secinājumu 55.–57. punktā, direktīvas transponēšanas termiņa laikā dalībvalstīm ir pienākums atturēties, proti, negatīvs pienākums neveikt tādus pasākumus, kas var apdraudēt direktīvā paredzēto rezultātu. Šādu pienākumu, manuprāt, diez vai var pārkāpt, pieņemot tiesisko regulējumu, kas pareizi, lai arī tikai daļēji, transponē pašu direktīvu.

82. Lai arī šie apsvērumi jau paši par sevi uz otro prejudiciālo jautājumu var likt atbildēt noliedzoši, tomēr ir lietderīgi sīkāk izvērtēt iesniedzējtiesas norādītās prasības, kuru neizpildīšana, pēc tās domām, varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 paredzētā rezultāta sasniegšanu.

3. Par prasībām, kuru neizpildīšana varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 paredzētā rezultāta sasniegšanu

83. Pirmā prejudiciālā jautājuma *a) punktā* minētā tiesa vispirms uzsver, ka attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā, kas bija spēkā *BES* noregulējuma laikā, "nebija paredzēts veikt objektīvu, piesardzīgu un reālistisku noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību novērtējumu pirms attiecīgās darbības veikšanas".

84. Tomēr šajā ziņā – kā pareizi norādījusi Komisija – ir jāsaka, ka *RGICSF* 145.-H panta 4. punkts jau 2012. gada redakcijā paredzēja, ka aktīvu, saistību, ārpusbilances posteņu un pārvaldīto aktīvu novērtējumu īpašuma tiesību pārejas brīdī veic neatkarīga iestāde, ko sevis pašas noteiktā termiņā ir iecēlusi *Banco de Portugal*. Ar šajā normā 2014. gadā izdarītajiem grozījumiem tika noteikts, ka minētajā novērtējumā ir jāiekļauj arī katras kreditoru kategorijas prasījumu apmierināšanas līmeņa aplēse, ievērojot tiesību aktos noteikto prioritātes secību gadījumā, ja sākotnējā kredītiestāde tiktu likvidēta tieši pirms noregulējuma pasākuma piemērošanas.

85. Lai gan atšķirībā no Direktīvas 2014/59 36. panta 1. punktā noteiktā šajā normā nav minēts, ka novērtējumam jābūt "objektīvam, piesardzīgam un reālistiskam", šķiet, ka šīs normas formulējums un konteksts – par ko tomēr jāpārliecinās iesniedzējtiesai – atsaucas uz tādu uzskaites parametru izmantošanu, kas ietver šos kritērijus, kurus izraudzītajai neatkarīgajai iestādei jebkurā gadījumā vajadzētu izmantot, veicot šo novērtējumu.

86. Tāpēc, manuprāt, pirmā prejudiciālā jautājuma a) punktā iesniedzējtiesas minētie apstākļi neļauj uzskatīt, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 "paredzētā rezultāta" sasniegšanu.

87. Pirmā prejudiciālā jautājuma b) punktā iesniedzējtiesa arīdzan norāda, ka attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā, kas bija piemērojams *BES* noregulējuma laikā, "nebija paredzēts izmaksāt iespējamu atlīdzību noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem, pamatojoties uz a) punktā minēto novērtējumu, turklāt tajā bija paredzēts tikai tas, ka sākotnējai iestādei vai maksātnespējas masai tiks atdots atlikums no ieņēmumiem, kurus pagaidu banka iegūs no pārdošanas".

88. Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka jau 2012. gada sākotnējā redakcijā *RGICSF* 145.-I panta 3. un 4. punkts paredzēja, ka iespējamus ieņēmumu atlikumus no pagaidu iestādes aktīvu pārdošanas, atskaitot Noregulējuma fonda un citu garantiju fondu aizdoto summu atmaksu, bija paredzēts nodot sākotnējai kredītiestādei vai tās maksātnespējas masai, ja tā tiek likvidēta.

89. Lai garantētu noregulējuma darbības "ekonomisko neitralitāti", šis noteikums ļāva neatsavināt sākotnējai kredītiestādei (vai tās maksātnespējas masai) summas, kas iegūtas pagaidu iestādes aktīvu pārdošanas rezultātā pēc dažādu fondu kā aizdevumu piešķirto summu atmaksas. Tādējādi šīs normas mērķis bija aizsargāt sākotnējās iestādes akcionārus un kreditorus.

90. Turklāt, kā atzīmēja Komisija, no minētās pārdošanas iegūto summu noteikti pozitīvi ietekmē dažādi pasākumi, kas veikti noregulējuma darbības ietvaros pagaidu iestādes izveidošanai, tostarp "toksisko aktīvu", kuri paliek noregulējamajā iestādē, nodalīšana no šīs pagaidu iestādes, citi atveseļošanas pasākumi, dažādu fondu sniegtā atbalsta pasākumi, kā arī tas, ka pagaidu iestādes pārdošana var notikt sakārtotā veidā. Visu šo darbību mērķis sākotnējās iestādes akcionāru un kreditoru interesēs ir palielināt no pagaidu iestādes pārdošanas gūto ieņēmumu iespējamā atlikuma summu.

91. Šajos apstākļos uzskatu, ka, ievērojot 131. punktā un nākamajos punktos izklāstītos apsvērumus attiecībā uz atbilstību Hartas 17. pantam, kaut arī konkrētais valsts tiesiskais regulējums ne gluži atbilst tam, kas noteikts Direktīvā 2014/59, kurā – kā norādīja iesniedzējtiesa – ir paredzēta "iespējamas atlīdzības" samaksa,[39] nekādā gadījumā nevar secināt, ka šāds tiesiskais regulējums varētu būtiski apdraudēt iepriekš minētajā Direktīvā 2014/59 "paredzētā rezultāta" sasniegšanu.

92. Pirmā prejudiciālā jautājuma c) punktā iesniedzējtiesa arīdzan norāda, ka attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā, kas bija piemērojams *BES* noregulējuma laikā, "nebija paredzēts, ka noregulējamās iestādes akcionāriem ir tiesības saņemt summu, kas nav mazāka par to, ko viņi būtu saņēmuši gadījumā, ja iestāde tiktu pilnībā likvidēta parastajā maksātnespējas procedūrā, taču paredzot šo aizsardzības mehānismu tikai kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti".

93. Citiem vārdiem sakot, iesniedzējtiesa uzsver, ka spēkā esošajā atbilstošajā valsts tiesiskajā regulējumā nebija skaidri paredzēts princips *no creditor worse off* par labu akcionāriem.

[39] It īpaši skat. Direktīvas 2014/59 36. panta 4. punkta e) apakšpunktu un 40. panta 4. punktu. Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka puses apspriež šā maksājuma būtību. Lai gan *Massa insolvente* un *BPC Lux 2* u.c. apgalvo, ka šai atlīdzībai ir kompensējošs raksturs, saskaņā ar *Banco de Portugal* un Portugāles valdības teikto, tās mērķis ir tikai nodrošināt noregulējuma pasākuma neitralitāti pagaidu iestādei un noregulējuma finansēšanas mehānismam gadījumā, ja izrādās, ka nodoto aktīvu vērtība ir augstāka par sākotnējo novērtējumu, uz kura pamata tika noteiktas pagaidu iestādes kapitāla vajadzības.

94. Tomēr, manuprāt, tā neesamība pati par sevi nevar būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 paredzēto rezultātu no sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* izrietošās judikatūras izpratnē it īpaši situācijā, kad – kā norāda Komisija – Portugāles tiesību sistēmā ir ņemtas vērā attiecīgās kredītiestādes akcionāru nostāja un intereses un viņu intereses saistībā ar noregulējuma procedūrām, kas tika ieviestas, piemērojot attiecīgo valsts tiesisko regulējumu.

95. Šajā ziņā, pirmkārt, jāatzīmē, ka 145.-B panta 1. punkta a) apakšpunkts redakcijā, kas grozīta ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014, paredzēja, ka, piemērojot noregulējuma pasākumus, "kredītiestādes akcionāri prioritāri uzņemas attiecīgās iestādes zaudējumus". Tādējādi šajā normā tika nostiprināts Direktīvas 2014/59 34. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktais princips, kas ir vispārējs uzņēmējdarbības un bankrota tiesību princips.

96. Otrkārt, kā izriet no šo secinājumu 88.–90. punkta, valsts tiesiskajā regulējumā par kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu bija normas, kas nodrošina akcionāru interešu aizsardzību (piemēram, *RGICSF* 145.-I panta 4. punkts).

97. Treškārt, kā paskaidroja *Banco de Portugal*, valsts tiesiskais regulējums katrā ziņā ļāva akcionāriem celt prasību pret valsti par zaudējumu atlīdzību gadījumā, ja viņi var pierādīt, ka noregulējuma pasākums viņus ir nostādījis nelabvēlīgākā situācijā nekā tie būtu bijuši likvidācijas gadījumā.

98. Šajos apstākļos arī pirmā prejudiciālā jautājuma c) punktā iesniedzējtiesas minētais apstāklis neļauj uzskatīt, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums varētu "būtiski apdraudēt [Direktīvā 2014/59] paredzētā rezultāta sasniegšanu".

99. Visbeidzot, pirmā prejudiciālā jautājuma *d) punktā* iesniedzējtiesa norāda, ka attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā, kas bija piemērojams *BES* noregulējuma laikā, "nebija paredzēts veikt kādu citu, no a) punktā minētā novērtējuma nošķirtu, novērtējumu, lai noskaidrotu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja attiecībā uz noregulējamo kredītiestādi būtu tikusi uzsākta parastā maksātnespējas procedūra".

100. Tomēr šajā ziņā ir jānorāda, kā jau minēts šo secinājumu 84. punktā, ka *RGICSF* 145.-H panta 4. punkts, redakcijā ar 2014. gadā izdarītajiem grozījumiem, paredzēja, ka neatkarīgajā novērtējumā, ko veic *Banco de Portugal* iecelta neatkarīga iestāde, ir jāiekļauj arī katras kreditoru kategorijas prasījumu apmierināšanas līmeņa aplēse uz īpašuma tiesību pārejas brīdi, ievērojot tiesību aktos noteikto prioritātes secību gadījumā, ja sākotnējā kredītiestāde tiktu likvidēta tieši pirms noregulējuma pasākuma piemērošanas. Šī aplēse bija jāveic, ņemot vērā principu *no creditor worse off*, kas minēts *RGICSF* 145.-B panta 1. punkta c) apakšpunktā (tikai) par labu kreditoriem. Kā atzīmēja Komisija, šis novērtējums lielā mērā atbilda vērtējumam, kas paredzēts Direktīvas 2014/59 74. pantā.

101. Atšķirībā no tā, kas noteikts Direktīvas 2014/59 74. pantā, valsts tiesību norma neparedz, ka abiem pirmajā prejudiciālajā jautājumā [a) un d) punktā] minētajiem novērtējumiem, kuri atbilst attiecīgi Direktīvas 2014/59 36. un 74. pantā minētajiem, ir jābūt nošķirtiem. Tomēr valsts tiesiskais regulējums neliedza tos veikt atsevišķi, kā tas, šķiet, ir noticis šajā lietā, kad divus atšķirīgus novērtējumus ir veikuši divi dažādi revīzijas uzņēmumi.

102. Šajos apstākļos arī pirmā prejudiciālā jautājuma d) punktā iesniedzējtiesas minētais apstāklis neļauj uzskatīt, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 "paredzētā rezultāta" sasniegšanu.

103. No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, manuprāt, tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kas tika piemērots *BES* noregulējumam, nav tāds, kas varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 paredzētā rezultāta sasniegšanu.

C. Par pirmā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu, kas attiecas uz Hartas 17. pantu

104. Ar pirmā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai Hartas 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums par kredītiestāžu noregulējumu, kāds bija *RGICSF* redakcijā, kurš tika piemērota *BES* noregulējumam un kurā nebija paredzēts veikt objektīvu, piesardzīgu un reālistisku noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību novērtējumu pirms attiecīgās darbības veikšanas [a) punkts]; nebija paredzēts izmaksāt iespējamu atlīdzību noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem, pamatojoties uz šo novērtējumu, [b) punkts]; attiecībā uz noregulējamās iestādes akcionāriem nebija skaidri paredzēts princips *no creditor worse off* [c) punkts]; un nebija paredzēts veikt kādu citu, no a) punktā minētā novērtējuma nošķirtu, novērtējumu, lai noskaidrotu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja attiecībā uz noregulējamo kredītiestādi būtu sākta parastā maksātnespējas procedūra [d) punkts].

105. Tāpēc, lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, ir jāpārbauda, vai Hartas 17. pantam, konkrēti tā 1. punktam, ir pretrunā tādi valsts tiesību akti, kuri pamatlietā bija ietverti *RGICSF* redakcijā, kas tika piemērota *BES* noregulējumam. Lai noteiktu pamattiesību uz īpašuma neaizskaramību tvērumu, saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu ir jāņem vērā 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECPAK) 1. papildprotokola 1. pants, kurā ir nostiprinātas šīs tiesības [40].

106. Saskaņā ar Hartas 17. panta 1. punktu ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, kā arī tiesības attiecībā uz to dot rīkojumu savas nāves gadījumam, un nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti tiesību aktos, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Īpašuma izmantošanu var noteikt ar tiesību aktiem, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.

107. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka šajā tiesību normā garantētās tiesības uz īpašumu nav absolūta prerogatīva un ka to izmantošanas ierobežojumus drīkst uzlikt gadījumā, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst Savienības vispārējo interešu mērķiem un, no izvirzītā mērķa viedokļa, nav uzskatāmi par pārmērīgu un nepieļaujamu iejaukšanos, kas aizskar šādi garantēto tiesību pašu būtību [41].

[40] Spriedums, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448, 49. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2019:432, 72. punkts).

[41] Skat. spriedumus, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising* u.c./Komisija un ECB, no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69. un 70. punkts); 2020. gada 16. jūlijs, *Adusbef* un *Federconsumatori* (C-686/18, EU:C:2020:567, 85. punkts); 2021. gada 14. janvāris, *Okrazhna prokuratura – Haskovo* un *Apelativna prokuratura – Plovdiv* (C-393/19, EU:C:2021:8, 53. punkts).

108. Turklāt ir arī jāatgādina, ka Hartas 52. panta 1. punktā ir pieļauts, ka tajā nostiprināto brīvību, tostarp tiesību uz īpašumu, izmantošanai var tikt piemēroti ierobežojumi, ciktāl šie ierobežojumi ir noteikti tiesību aktos, ar tiem tiek respektēta šo tiesību un brīvību būtība un, ievērojot samērīguma principu, tie ir nepieciešami un faktiski atbilst vispārējo interešu mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības [42].

109. Vispirms ir jānorāda, pirmkārt, ka nav strīda par to, ka pasākumi, kas veikti pamatlietā aplūkotajā gadījumā un kuros kredītiestādes atveseļošanas un noregulējuma procedūras ietvaros ir paredzēta kredītiestādes aktīvu nodošana pagaidu iestādei, būtu uzskatāmi par ierobežojumiem, kas būtu tādi, kas iespējami varētu aizskart to kredītiestādes akcionāru, kā arī tās kreditoru, tostarp obligāciju turētāju, kuru prasījumi netiek nodoti pagaidu iestādei, tiesības uz īpašumu Hartas 17. panta 1. punkta izpratnē.

110. Šajā ziņā ir jāteic, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka ar šo tiesību normu nodrošinātā aizsardzība attiecas uz tiesībām, kam ir mantiska vērtība, un no tās izriet, ievērojot attiecīgo tiesību sistēmu, iegūts tiesisks stāvoklis, kas to īpašniekam ļauj šīs tiesības autonomi izlietot savā labā [43]. No tā izriet, ka Hartas 17. panta 1. punktā paredzētā aizsardzība attiecas arī uz tām tiesībām ar mantisku vērtību, kas izriet no kapitāla tirgos apgrozāmu akciju vai obligāciju īpašuma.

111. Turklāt no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras attiecībā uz ECPAK 1. papildprotokola 1. pantu izriet, ka par "īpašumu", uz kuru attiecas šajā pantā garantētā aizsardzība, ir jāuzskata gan akcijas [44], gan obligācijas, kas ir apgrozāmas kapitāla tirgos [45].

112. Otrkārt, uzskatu, ka šādos ierobežojumos principā tiek ievērots noregulējuma pasākumiem pakļautās kredītiestādes akcionāru un obligāciju turētāju tiesību uz īpašumu būtiskais saturs.

113. Proti, no vienas puses, tādi noregulējuma pasākumi, kuri minēti šo secinājumu 109. punktā, manuprāt, neizraisa akciju vai obligāciju īpašuma atņemšanu šaurā izpratnē, jo tie neietver šā īpašuma īpašumtiesību nodošanu, kas izriet no tā formālas atsavināšanas [46]. Tādējādi tie nav uzskatāmi par iejaukšanos, kas apdraudētu tiesību uz īpašumu pašu būtību [47].

[42] Spriedumi, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448, 53. punkts), un 2020. gada 16. jūlijs, *Adusbef* un *Federconsumatori* (C-686/18, EU:C:2020:567, 86. punkts).

[43] Skat. arī spriedumu, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2019:432, 69. punkts).

[44] Skat. it īpaši attiecībā uz darbībām kredītiestādē, uz kuru attiecas atveseļošanas un noregulējuma lēmums, ECT spriedumu, 2020. gada 19. novembris, *Project-trade d.o.o.* pret Horvātiju, CE:ECHR:2020:1119JUD000192014, 75. punkts un tajā minētā judikatūra. Skat. arī ECT spriedumu, 2018. gada 11. decembris, *Lekić* pret Slovēniju, CE:ECHR:2018:1211JUD003648007, 71. punkts un tajā minētā judikatūra.

[45] ECT spriedums, 2016. gada 21. jūlijs, *Mamatas* u.c. pret Grieķiju, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 90. punkts.

[46] Šajā ziņā – kā secinājumos lietā Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2018:971, 156. punkts) atzīmēja ģenerāladvokāts H. Saugmandsgors Ē e – no ECT judikatūras izriet, ka šāda atņemšana pastāv īpašuma tiesību nodošanas gadījumā, kas izriet no īpašuma formālas atsavināšanas. Šajā nozīmē skat. tostarp ECT spriedumu, 1982. gada 23. septembris, *Sporrong* un *Lönnroth* pret Zviedriju, CE:ECHR:1982:0923JUD000715175, 62. un 63. punkts.

[47] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Adusbef* un *Federconsumatori* (C-686/18, EU:C:2020:567, 89. punkts).

114. Šajā ziņā ir vēl jāpiebilst, ka ir iespējams, ka dažos gadījumos kredītiestāžu noregulējuma pasākumi var novest pie situācijām, kad īpašumtiesības tiek patiešām atņemtas [48], vai situācijām, kas pielīdzināmas šādai atņemšanai [49]. Tomēr īpašuma atņemšana pati par sevi nav uzskatāma par pamattiesību pārkāpumu, ja tiek ievēroti kopā Hartas 17. panta 1. punktā un tās 52. panta 1. punktā izklāstītie nosacījumi [50].

115. No otras puses, tādi atveseļošanas un noregulējuma pasākumi kā tie, kas tika piemēroti attiecībā uz *BES*, kredītiestādei tiek piemēroti tikai tad, ja šī iestāde kļūst maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga [51]. Līdz ar to šādā gadījumā tāda īpašuma, kuram var tikt piemērota Hartas 17. panta 1. punktā garantētā aizsardzība, – proti, kapitāla tirgos apgrozāmās akcijas un obligācijas – vērtības zudums, kas dažkārt var novest pie pilnīgas vērtības zaudēšanas, izriet nevis no minētajiem pasākumiem, bet gan no tā, ka kredītiestāde ir kļuvusi maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga.

116. Patiesībā noregulējuma darbība samazina tikai skarto kapitāla un parāda instrumentu nominālvērtību, jo šī vērtība iepriekš minētā maksātnespējas vai iespējamas maksātnespējas situācijas dēļ vairs neatbilst to patiesajai vērtībai. Tāpēc šo instrumentu vērtības samazināšanās ir tikai formāla. Raugoties no ekonomiskā viedokļa, ieguldītāju stāvoklis kopumā principā nemainās: sliktākajā gadījumā tas nekļūs par kopumā neizdevīgāku par to, kāds būtu bijis, ja netiktu veikta noregulējuma darbība [52].

117. Treškārt, ir jāatzīmē, ka nav šaubu, ka šajā gadījumā tiesību uz īpašumu ierobežojumi, kas minēti šo secinājumu 109. punktā, ir paredzēti tiesību aktos, kā tas prasīts gan Hartas 17. panta 1. punktā, gan tās 52. panta 1. punktā.

118. Ceturtkārt, šie ierobežojumi patiešām atbilst Savienības atzītajiem vispārējas nozīmes mērķiem Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē, un tos var uzskatīt par tādiem, kas īpašuma atņemšanas gadījumā ir paredzēti sabiedrības interesēs Hartas 17. panta 1. punkta izpratnē.

119. Proti, Tiesai jau ir bijusi iespēja atzīt, ka mērķis garantēt banku un finanšu sistēmas stabilitāti atbilst vispārējām interesēm, ko Savienība atzīst un konkrēti attiecībā uz tās eurozonu kopumā arī īsteno. Tas ir saistīts ar finanšu pakalpojumu centrālo lomu Savienības ekonomikā un risku, ka vienas vai vairāku banku krīzes situācija strauji izplatīsies uz citām bankām, negatīvi ietekmējot

[48] Šajā nozīmē skat., piemēram, situāciju, kas minēta ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumu lietās *Aeris Invest/SRB* un *Algebris (UK)* un *Anchorage Capital Group/SRB* (C-874/19 P un C 934/19 P, EU:C:2021:563) 111. punktā.

[49] Tas var notikt tad, ja, lai gan faktiski darbība nerada akciju vai prasījuma tiesību (piespiedu) nodošanu, to ekonomiskā vērtība tomēr ir tik ļoti samazināta, ka šāda darbība būtībā atbilst īpašuma tiesību atņemšanai. Skat. ECT spriedumu, 2002. gada 7. novembris, *Olczak* pret Poliju, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 71. punkts.

[50] Par šo abu tiesību normu kopīgo interpretāciju skat. spriedumu, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2019:432, 89. punkts). Par nosacījumiem, kas jāievēro īpašuma atņemšanu paredzošajā tiesiskajā regulējumā, lai tas atbilstu abām šīm Hartas normām, aplūkojot tās saistībā ar prasībām, kas paredzētas ECT judikatūrā, skat. ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes secinājumus lietā Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2018:971, 164.–166. punkts).

[51] Šajā nozīmē skat. Direktīvas 2014/59 32. pantu, it īpaši tā 1. punkta a) apakšpunktu un 41. apsvērumu. Attiecībā uz attiecīgajiem Portugāles tiesību aktiem skat. *RGICSF* 145.-C pantu.

[52] Šajā nozīmē pēc analoģijas ar situāciju, kad noregulējums tika finansēts no valsts atbalsta, skat. ģenerāladvokāta N. Vāla [*N. Wahl*] secinājumus lietā *Kotnik* u.c. (C-526/14, EU:C:2016:102, 90. punkts).

citas tautsaimniecības nozares un radot ievērojamus finansiālus zaudējumus attiecīgajās bankās noguldījumus veikušajām personām [53]. Turklāt šī pieeja saskan ar ECT pastāvīgajā judikatūrā esošo pieeju [54].

120. Piektkārt, ir jāpārbauda, vai iepriekš minētie ierobežojumi ir samērīgi ar paredzēto mērķi, kas savukārt nozīmē, ka ir jāpārliecinās, vai šādi ierobežojumi ir vajadzīgi un piemēroti, lai sasniegtu Savienības atzīto vispārējo interešu mērķi.

121. Tālab ir jānoskaidro, vai valsts likumdevējs ir panācis "taisnīgu līdzsvaru starp vispārējo interešu prasībām un indivīda pamattiesību aizsardzības prasībām", kura panākšanai ir jāpārbauda, vai pastāv "saprātīgs samērīgums starp izmantotajiem līdzekļiem un mērķi, ko tiecas sasniegt ar jebkādu pasākumu, ar kuru personai atņem īpašumu" [55].

122. Šajā ziņā *BPC Lux 2* u.c. un *Massa Insolvente* apgalvo, ka ar attiecīgo valsts tiesisko regulējumu tiek pārkāpts samērīguma princips, jo pretēji Direktīvai 2014/59 tas neparedz principa *no creditor worse off* piemērošanu par labu akcionāriem, bet gan tikai par labu kreditoriem. Konkrēti, lai nodrošinātu, ka iejaukšanās tiesībās uz īpašumu ir samērīga, Savienības likumdevējs ar Direktīvu 2014/59 ir nodrošinājis, ka akcionāri un kreditori, kuriem tiek nodarīts kaitējums, necieš lielākus zaudējumus par tiem, kas būtu radušies, ja kredītiestāde būtu likvidēta laikā, kad tika pieņemts noregulējuma lēmums.

123. Šie argumenti ir atspoguļoti pirmā prejudiciālā jautājuma c) un d) punktā, kuros iesniedzējtiesa apsver attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Hartas 17. pantu, pirmkārt, tāpēc, ka šajā regulējumā nav paredzēts princips *no creditor worse off* attiecībā uz noregulējamās iestādes akcionāriem un, otrkārt, tāpēc, ka trūkst konkrēta novērtējuma, lai noteiktu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja pret noregulējamo kredītiestādi tiktu sākta parastā maksātnespējas procedūra.

124. Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja apstiprināt, ka, ņemot vērā ekonomisko situāciju, kurā tiek īstenoti valsts pasākumi, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, kad tās pieņem lēmumus ekonomikas jomā, un tās vislabāk spēj definēt pasākumus, ar kuriem ir iespējams sasniegt izvirzīto mērķi [56], proti, šajā gadījumā – banku un finanšu sistēmas stabilitāti [57].

125. Tāpat Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka, lai gan pastāv skaidras sabiedrības intereses visā Savienībā nodrošināt ieguldītāju stingru un konsekventu aizsardzību, nevar tikt uzskatīts, ka šīs intereses visos gadījumos gūtu virsroku pār sabiedrības interesēm nodrošināt finanšu sistēmas stabilitāti [58].

[53] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising* u.c./Komisija un ECB (no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 71., 72. un 75. punkts). Skat. arī spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik* u.c. (C-526/14, EU:C:2016:570, 91. punkts).

[54] Skat. arī ECT spriedumu, 2002. gada 7. novembris, *Olczak* pret Poliju, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 81. punkts, un 2012. gada 10. jūlijs, *Grainger* u.c. pret Apvienoto Karalisti, CE:ECHR:2012:0710DEC003494010, 39. un 42. punkts, un 2016. gada 21. jūlijs, *Mamatas* u.c. pret Grieķiju, CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, 103. punkts.

[55] Skat. it īpaši ECT spriedumu, 1982. gada 23. septembris, *Sporrong* un *Lönnroth* pret Zviedriju, CE:ECHR:1982:0923JUD000715175, 69. punkts, kā arī 2002. gada 12. decembris, *Wittek* pret Vāciju, CE:ECHR:2002:1212JUD003729097, 53. punkts, un skat. ECT spriedumu, 2002. gada 7. novembris, *Olczak* pret Poliju, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 74. punkts. Skat. arī ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes secinājumus lietā Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2018:971, 162. punkts).

[56] Skat. spriedumu, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448, 57. punkts). Skat. arī ECT spriedumu, 2002. gada 7. novembris, *Olczak* pret Poliju, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 77. punkts un tajā minētā judikatūra.

[57] Skat. ECT spriedumu, 2002. gada 7. novembris, *Olczak* pret Poliju, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 77. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2012. gada 10. jūlijs, *Grainger* u.c. pret Apvienoto Karalisti, CE:ECHR:2012:0710DEC003494010, 36. punkts un tajā minētā judikatūra.

[58] Skat. arī spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik* u.c. (C-526/14, EU:C:2016:570, 91. punkts).

126. Konkrēti attiecībā uz banku akcionāriem Tiesa, pirmkārt, kā jau norādīts šo secinājumu 95. punktā, konstatēja, ka saskaņā ar akciju sabiedrību akcionāru statusam piemērojamo vispārējo sistēmu tie pilnībā uzņemas ar saviem ieguldījumiem saistīto risku sabiedrības pamatkapitāla apmērā un, otrkārt – kā turklāt izriet no šo secinājumu 115. un 116. punkta –, ka grūtībās nonākušas bankas akcionāru (un arī kreditoru) ciesto zaudējumu apmērs jebkurā gadījumā būtu vienāds neatkarīgi no tā, vai tie izrietētu no maksātnespēju atzīstoša sprieduma vai noregulējuma darbības [59].

127. Šajos apstākļos jāatzīmē – kā izriet no šo secinājumu 95.–98. punkta –, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums, pirmkārt, ietvēra normas, kurās saistībā ar noregulējuma procedūrām, kas noteiktas saskaņā ar attiecīgo valsts tiesisko regulējumu, tika ņemta vērā attiecīgās kredītiestādes akcionāru pozīcija un viņu intereses. It īpaši, kā norādīts šo secinājumu 88.–90. punktā, minētā *RGICSF* 145.-I pantā ietvertā norma bija vērsta uz akcionāru interešu aizsardzību un, ar mērķi nodrošināt noregulējuma darbības "ekonomisko neitralitāti", atļāva neatņemt sākotnējai kredītiestādei (vai tās maksātnespējas masai) summas, kas iegūtas pagaidu iestādes aktīvu pārdošanas rezultātā, atskaitot summas, ko dažādi fondi piešķīruši kā aizdevumu.

128. Otrkārt, kā norādīts šo secinājumu 100. un 101. punktā, šis tiesiskais regulējums paredzēja arī īpašu novērtējumu, kas lielā mērā atbilst vērtējumam, kas paredzēts Direktīvas 2014/59 74. pantā.

129. No tā izriet, ka šis tiesiskais regulējums, kas aplūkots arī šo secinājumu 125. un 126. punktā minētās judikatūras un 95. punktā minētā principa gaismā, neuzliek nesamērīgu un pārmērīgu slogu kredītiestādes, kura kļuvusi maksātnespējīga (vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga), akcionāriem, lai arī tajā – atšķirībā no Direktīvas 2014/59 – nav skaidri paredzēts princips *no creditor worse off* par labu akcionāriem.

130. Tāpēc, manuprāt, ir jāsecina, ka, ņemot vērā vispārējo interešu mērķi, ko izvirza attiecīgais valsts tiesiskais regulējums – proti, mērķi nodrošināt banku un finanšu sistēmas stabilitāti un izvairīties no tā, ka gadījumā, ja maksātnespējas stāvoklī nonākušās kredītiestādes bankrotē, var iestāties smagākas sekas nekā tās, kas rodas gadījumā, ja attiecībā uz šīm iestādēm tiek veiktas noregulējuma procedūras –, tas neparedz pārmērīgu un nepieļaujamu iejaukšanos akcionāru tiesībās uz īpašumu un ar to paredzētie pasākumi nevar tikt uzskatīti par nepamatotiem minēto tiesību ierobežojumiem [60].

131. Sestkārt, pirmā jautājuma a) un b) punktā iesniedzējtiesa norāda, ka atšķirībā no Direktīvā 2014/59 noteiktā [61] attiecīgais valsts tiesiskais regulējums, kas tika piemērots *BES* noregulējumam, neparedzēja, ka atkarībā no noregulējamās iestādes novērtējuma šai iestādei vai attiecīgajā gadījumā tās akcionāriem vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem ir jāizmaksā atlīdzība. Kā jau minēts, šis tiesiskais regulējums paredzēja, ka iespējamu ieņēmumu atlikumu no pagaidu iestādes aktīvu pārdošanas, atskaitot Noregulējuma fonda un citu garantiju fondu aizdoto summu atmaksu, bija paredzēts nodot sākotnējai kredītiestādei vai tās maksātnespējas masai, ja tā tiktu likvidēta. *Massa Insolvente* un *BPC 2 Lux* u.c. apgalvo, ka šis noteikums neatbilst abiem 120. punktā minētajiem nosacījumiem un tādējādi ir pretrunā Hartas 17. panta 1. punktam.

[59] Šajā nozīmē pēc analoģijas ar situāciju, kad noregulējums tika finansēts no valsts atbalsta, skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik* u.c. (C-526/14, EU:C:2016:570, 73.–75. punkts).

[60] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising* u.c./Komisija un ECB (no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 74. punkts).

[61] Skat. it īpaši Direktīvas 2014/59 36. panta 4. punkta e) apakšpunktu un 40. panta 4. punktu.

132. Šajā ziņā Hartas 17. panta 1. punkta otrajā teikumā ir paredzēts, ka īpašuma atņemšanas gadījumā par zaudējumiem laikus ir jāizmaksā taisnīga kompensācija. Tādējādi šis noteikums ietver divus nosacījumus. Pirmkārt, "taisnīgas kompensācijas" izmaksu, un, otrkārt, ka šī izmaksa tiek veikta "laikus".

133. Vispirms attiecībā uz pirmo nosacījumu saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru parasti "taisnīga" ir tāda kompensācija, kas ir balstīta uz attiecīgā īpašuma tirgus vērtību, taču par tādu var uzskatīt arī kompensāciju, kas ir zemāka par minēto vērtību [62].

134. Ja tiesību uz īpašumu ierobežojumi attiecas uz akcijām vai kapitāla instrumentiem, tostarp obligācijām, kuras ir emitējusi banka, kas ir kļuvusi vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, par taisnīgu ir uzskatāma tāda kompensācija, kas atbilst likvidācijas vērtībai. Proti, no brīža, kad ir izpildīti noregulējuma nosacījumi – t.i., bankas (iespējama) maksātnespēja –, salīdzinājums ar hipotētisko likvidācijas situāciju vai parasto maksātnespējas procesu ir atbilstīgs, jo, ja netiktu veikta iestāžu iejaukšanās, maksātnespēja būtu vienīgā alternatīva [63].

135. Turklāt Tiesa jau ir atzinusi, ka bankas, kura ir kļuvusi vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, akcionāru un kreditoru situācijas pielīdzināšana hipotētiskam likvidācijas scenārijam nav jāuzskata par nepamatotu viņu pamattiesību uz īpašumu pārkāpumu [64].

136. No tā izriet, ka tāds tiesiskais regulējums, kurš tiek aplūkots iesniedzējtiesas izskatītajā lietā un kurš paredz, ka iespējamais atlikums no ieņēmumiem, kas gūti no pagaidu iestādes pārdošanas, ir atmaksājams sākotnējai kredītiestādei vai tās maksātnespējas masai, atskaitot dažādu garantiju fondu aizdoto summu atmaksu, nepārkāpj prasību par "taisnīgas kompensācijas" izmaksu Hartas 17. panta 1. punkta izpratnē.

137. Savukārt otrais nosacījums, proti, ka izmaksa tiek veikta "laikus", saistībā ar ECT judikatūru ir jāsaprot tādējādi, ka kompensācijas izmaksai ir jānotiek saprātīgā termiņā [65].

138. Termiņa saprātīgums ir jāapsver, ņemot vērā iepriekš minēto bankas, kura ir kļuvusi maksātnespējīga – vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga –, akcionāru un kreditoru situācijas salīdzinājumu ar hipotētisku tās likvidācijas scenāriju. Bankas akcionāri un kreditori šādā situācijā saņemtu samaksu tikai par tām summām, uz kurām viņiem būtu tiesības pēc bankas likvidācijas saskaņā ar maksātnespējas procedūru.

139. Tomēr, kā norāda Komisija, nav nekas neparasts, ka iespējami maksājumi, kas izriet no attiecīgās iestādes aktīvu likvidācijas kredītiestāžu maksātnespējas procedūras ietvaros, tiek veikti pēc vairākiem gadiem vai pat gadu desmitiem. Tādējādi jebkura iespējama no iestādes aktīvu pārdošanas ieņēmumiem izrietoša atlikuma samaksa, kas paredzēta attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā, principā nebūt noteikti nenotiek ilgākā laikā nekā likvidācijas maksājumi, bet gan gluži pretēji – parasti tiek veikti īsākā laikā. No tā izriet, ka šis tiesiskais regulējums nav pretrunā arīdzan šo secinājumu 131. punktā minētajam otrajam nosacījumam.

[62] Šajā nozīmē tostarp skat. ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts, *Papachelas* pret Grieķiju (CE:ECHR:1999:0325JUD003142396, 48. punkts).

[63] Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumus lietās *Aeris Invest/SRB* un *Algebris (UK)* un *Anchorage Capital Group/SRB* (C-874/19 P un C-934/19 P, EU:C:2021:563, 113. un 115. punkts).

[64] Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik* u.c. (C-526/14, EU:C:2016:570, 78. un 79. punkts); kā arī 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising* u.c./Komisija un ECB (no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 73. un 74. punkts). Skat. arī ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumus lietā *Aeris Invest/SRB* un *Algebris (UK)* un *Anchorage Capital Group/SRB* (C-874/19 P un C-934/19 P, EU:C:2021:563, 118. punkts).

[65] Skat. it īpaši ECT spriedumu, 1997. gada 21. februāris, *Guillemin* pret Franciju, CE:ECHR:1997:0221JUD001963292, 54. punkts.

140. Nobeigumā jāsecina, ka no visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, manuprāt, Hartas 17. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kas tiek piemērots *BES* noregulējumam.

IV. Secinājumi

141. Pamatojoties uz visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, ierosinu Tiesai uz *Tribunal Supremo Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Valsts tiesiskais regulējums par kredītiestāžu noregulējumu, kurš pieņemts, pirms stājās spēkā 2014. gada 15. maija Direktīva 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu, un kurš tika grozīts pirms šīs direktīvas transponēšanas termiņa beigām, un ar kuru, lai gan ir transponētas vairākas minētās direktīvas tiesību normas, taču nav transponētas šīs direktīvas normas par:

   – pirmkārt, objektīva, piesardzīga un reālistiska noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību novērtējuma veikšanu pirms attiecīgās darbības veikšanas;

   – otrkārt, iespējamas atlīdzības samaksu noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem, pamatojoties uz minēto novērtējumu;

   – treškārt, skaidru noteikumu par to, ka noregulējamās iestādes akcionāriem ir tiesības saņemt summu, kas nav mazāka par to, ko viņi būtu saņēmuši, ja iestāde tiktu pilnībā likvidēta parastajā maksātnespējas procedūrā, taču paredzot šo aizsardzības mehānismu tikai tiem kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti;

   – un, ceturtkārt, neatkarīga novērtējuma veikšanu, lai noskaidrotu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja attiecībā uz noregulējamo kredītiestādi būtu sākta parastā maksātnespējas procedūra,

   nav tāds, kas varētu būtiski apdraudēt Direktīvā 2014/59 paredzētā rezultāta sasniegšanu.

2) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā šāds valsts tiesiskais regulējums.